MATURA 2021

przewodnik po zmianach

exam emergency support 2021

macmillan education

MATURA 2021

PRZEWODNIK PO ZMIANACH

exam emergency support 2021

Zmiany dotyczące egzaminu maturalnego z języka angielskiego, które zostały ogłoszone przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w grudniu ubiegłego roku, wywołały wśród nauczycieli (ale też uczniów) dużo niepewności, wątpliwości oraz pytań. Na wiele z nich nasi eksperci odpowiedzieli 19 stycznia 2021 roku podczas webinaru poświęconego właśnie tym zmianom. Jeśli nie brali Państwo udziału w tym szkoleniu, na naszej stronie mogą Państwo obejrzeć nagranie z webinaru, do czego serdecznie zachęcamy.

Mimo, że do egzaminu maturalnego zostało niewiele czasu, to nadal dostajemy pytania na temat zmian. Właśnie dlatego, aby dodatkowo Państwa wesprzeć, powstał ten oto materiał. *Matura 2021 – przewodnik po zmianach* to zbiór pytań, które otrzymaliśmy od nauczycieli, oraz odpowiedzi, które przygotowali nasi eksperci.

1. Czy egzamin maturalny będzie przeprowadzony na podstawie wymagań zawartych w podstawie programowej? Gdzie znaleźć wymagania egzaminacyjne?

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na egzaminie maturalnym w roku 2021 określa tzw. *Aneks do Informatora o egzaminie maturalnym z języka angielskiego obowiązujący w roku szkolnym 2020/2021* (opublikowany w grudniu 2020 roku). W tym dokumencie nauczyciele znajdą cały wymagany zakres tematyczny/leksykalny, listę struktur gramatycznych oraz zarówno wymagania ogólne, jak i szczegółowe.

2. Jak zmienił się poziom egzaminu maturalnego w 2021 roku?

W tym roku oczekiwany średni poziom biegłości językowej (w skali ESOKJ), w tym zakresu środków językowych w wypowiedziach pisemnych, odpowiada:

- na poziomie podstawowym – **poziomowi A2+** (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi),
- na poziomie rozszerzonym – **poziomowi B1+** (B2 w zakresie rozumienia wypowiedzi),
- na poziomie dwujęzycznym – **poziomowi B2+** (C1 w zakresie rozumienia wypowiedzi).

Dotychczasowe wymagania to odpowiednio: B1/B1+ na poziomie podstawowym, B2/B2+ na poziomie rozszerzonym i C1/(elementy) C2 na poziomie dwujęzycznym.

3. W tym roku egzamin na poziomie rozszerzonym nie jest obowiązkowy. Kiedy uczeń powinien go zdawać? Czy każdy może go zdawać, czy jest to możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach i musi być udzielona zgoda?

Jeśli chodzi o zdawanie matury rozszerzonej (choć deklaracje na ten rok są już zamknięte), to przede wszystkim **zdawać ją muszą uczniowie, od których wymaga tego uczelnia**. Ponieważ matura to jednocześnie egzamin wstępny na studia, wydziały wybrane przez ucznia determinują, jakie egzaminy trzeba zdawać, aby się tam dostać.

4. Kto może zdawać egzamin ustny?

Do egzaminu ustnego może przystąpić każdy, kto wyrazi taką chęć, ale zakłada się, że ze względów bezpieczeństwa sanitarnego prośba taka powinna być uzasadniona tym, że **wynik z części ustnej jest potrzebny w postępowaniu rekrutacyjnym do szkoły wyższej** za granicą (polskie uczelnie w 2021 roku nie będą wymagać egzaminów ustnych, a w zeszłym roku również większość uczelni zagranicznych zrezygnowała z tego wymagania ze względu na pandemię).

5. Z listy wymagań środków językowych wykreślono niektóre struktury gramatyczne. Gdzie znaleźć pełną listę zmian?

Opublikowany w grudniu 2020 roku *Aneks do Informatora* określa zakres wymagań na egzaminie maturalnym w roku 2021 – *Aneks* pokazuje, jakie struktury gramatyczne obowiązują na egzaminie w tym roku. Aby zobaczyć, co zniknęło z wymagań egzaminacyjnych, **trzeba porównać listy struktur** podane w *Aneksie* oraz w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku 2014/2015* lub zajrzeć do *Egzamin maturalny w 2021 roku – Vademecum nauczyciela* opublikowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

6. Jakie struktury gramatyczne zostały usunięte z egzaminu maturalnego w 2021 roku?

Na poziomie podstawowym usunięto:

- czas Present Perfect Continuous
- czas Future Continuous
- konstrukcje:
  - *either… or*, *neither... nor*
  - *it's time, np. It's (high) time he found a job*
  - *would rather, np. I would rather (not) go there*
  - *have/get something done*
- Zdania podrzędnie złożone przyczyny typu *As it was quite late, we went straight home.*

UWAGA: struktury usunięte z poziomu podstawowego wciąż obowiązują na poziomie rozszerzonym.

Na poziomie rozszerzonym usunięto:

- użycie czasownika modalnego *shall* w kontekstach formalnych, jak w zdaniu *The management shall not be responsible for damage to personal property* (pozostałe użycia zostają bez zmian)
- użycie czasownika modalnego *would* do opisu nawyków i zwyczajów z przeszłości, jak w zdaniu *When at my grandmother's, I would always have toast with peanut butter for breakfast*
- użycie czasu Present Contiuous do wyrażania irytacji, jak w zdaniu *Why are you always packing at the last moment?*
- czas Future Perfect Continuous
- tryb łączący, np. *I suggest that you bring your own towel* lub *I insist that you help me with this project*
- spójniki *supposing, providing, provided that, whereas*
- konstrukcję *It was only last week that he was awarded that prize* (uwaga: inne zdania z podmiotem *it* typu *It's really great here* zostają)
- zdania z podmiotem *there* w użyciu z konstrukcją *be bound*, np. *There are bound to be problems*
- konstrukcję zdania podrzędnie złożonego typu *All I did was (to) send him an apology* (uwaga: inne zdania dopełnieniowe zostają)
- konstrukcję okolicznikową porównawczą *as do*, jak w zdaniu *She speaks several languages, as do her parents*
- konstrukcję okolicznikową stopnia z inwersją, jak w zdaniu *So much was he engaged in his work, that he didn't hear anyone* (uwaga: konstrukcja bez inwersji *He was so engaged…* zostaje)
- zdania warunkowe mieszane
- konstrukcje wyrażające przypuszczenie z użyciem *suppose/supposing,* jak w zdaniu *Suppose you had a choice, what option would you go for?*
- konstrukcję bezokolicznikową *be about to* jak w zdaniu *They were about to leave when I arrived*
- inwersję stylistyczną i inne formy emfatyczne, np.
  Rarely do I see so much enthusiasm in her eyes.

It was John who told me about it.
Had I known about your accident, I wouldn't have bothered you.
You do look nice today.
I did tell you.

7. Czy lista usuniętych struktur gramatycznych obowiązuje także na egzaminie ustnym?

Zmiany w wymaganiach dotyczą również ewentualnego egzaminu ustnego, który w tym roku jest nieobowiązkowy.

8. Jakie tematy leksykalne zostały usunięte z egzaminu maturalnego w 2021 roku?

Z egzaminu maturalnego w 2021 roku **zostały usunięte następujące podtematy**:

- w temacie SZKOŁA: system oświaty
- w temacie PAŃSTWO i SPOŁECZEŃSTWO: struktura państwa, urzędy, konflikty wewnętrzne i międzynarodowe

Natomiast następujące podtematy **zostały ograniczone do egzaminu na poziomie rozszerzonym:**

- w temacie CZŁOWIEK: problemy etyczne
- w temacie PRACA: rynek pracy
- w temacie ZAKUPY i USŁUGI: środki płatnicze, banki, ubezpieczenia
- w temacie PODRÓŻOWANIE i TURYSTYKA: wypadki
- w temacie NAUKA i TECHNIKA: awarie
- w temacie ŚWIAT PRZYRODY: przestrzeń kosmiczna
- w temacie PAŃSTWO i SPOŁECZEŃSTWO: gospodarka, polityka społeczna

9. Jakie formy wypowiedzi pisemnej zostały usunięte z obu poziomów egzaminu w 2021 roku, a jakie mogą się na nim pojawić?

Na poziomie podstawowym może pojawić się:

- list w formie tradycyjnej,
- list w formie elektronicznej [e-mail],
- wiadomość umieszczana na blogu lub forum internetowym.

Z poziomu podstawowego usunięto natomiast:

- opis,
- notatkę,
- ogłoszenie,
- zaproszenie,
- ankietę,
- pocztówkę,
- prosty list formalny.

W przypadku poziomu rozszerzonego bez zmian pozostają:

- list formalny,
- rozprawka,
- artykuł.

Usunięto jednak dotychczasowy zapis, w myśl którego w tych rodzajach tekstu mogą pojawiać się „elementy" opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji i pogłębionej argumentacji.

10. Czy zmienił się wymagany zakres ilości słów w wypowiedziach pisemnych?

Nie, wymagania dotyczące ilości słów w wypowiedziach pisemnych nie uległy zmianie. Na poziomie podstawowym jest to nadal **80–130 słów**, a na poziomie rozszerzonym **200–250 słów**.

11. Czy coś zmieniło się w sposobie oceniania wypowiedzi pisemnych?

Ogólne kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych pozostają takie same jak do tej pory, ale należy zaznaczyć, że w związku z tym, iż określony w wymaganiach egzaminacyjnych średni oczekiwany poziom biegłości językowej został w tym roku obniżony (szczegóły w odpowiedzi na pytanie nr. 2), ocena „zakresu środków językowych" musi być dostosowana do nowych poziomów (A2+ dla matury podstawowej i B1+ dla rozszerzonej), czyli nieco łagodniejsza niż w poprzednich latach.

12. Czy w zakresie wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym nadal wymagane jest zastosowanie odpowiedniego stylu wypowiedzi (formalny/nieformalny)?

Zgodnie z *Aneksem do Informatora*, na poziomie podstawowym zdający jedynie **„w podstawowym zakresie" stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi** w zależności od sytuacji. Dopiero na poziomie rozszerzonym ma **„rozróżniać" formalny lub nieformalny styl wypowiedzi** (bez dopisku, że tylko w „podstawowym zakresie"). W praktyce oznacza to, że oczekuje się, iż uczeń w sytuacji formalnej nie będzie stosował nagminnie wyrażeń kolokwialnych oraz że jego praca będzie miała pewne cechy stylu formalnego, np. odpowiedni nagłówek lub zakończenie listu.

13. Jak zostanie oceniona wypowiedź pisemna, jeśli uczeń na egzaminie nie wyczerpie limitu słów lub go przekroczy?

W przypadku zbyt małej lub zbyt dużej ilości słów wypowiedź zostanie oceniona tak samo jak do tej pory, czyli w zależności od tego, ile wyrazów zabrakło lub o ile limit został przekroczony.

- Na maturze podstawowej limit słów to 80–130. Praca zawierająca 60 słów lub mniej jest oceniana wyłącznie w odniesieniu do kryterium treści. W przypadku pozostałych kryteriów (logika i spójność wypowiedzi, poprawność i zakres środków językowych) przyznaje się 0 punktów. W pracach powyżej 60 słów przy ocenie pracy nie bierze się pod uwagę konkretnej ilości słów, niezależnie od tego, czy uczeń napisał mniej, czy więcej niż podany limit.
- Na maturze rozszerzonej limit słów to 200–250. Długość pracy jest tu jednym z podkryteriów oceny formy i warta jest 1 punkt. Jeśli długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów, uczeń nie traci tego punktu. Szczegóły oceny zgodności z poleceniem, czyli treści i formy (wartych razem 5 punktów), nauczyciel znajdzie w *Informatorze o egzaminie maturalnym CKE* (na stronach 22–23, w tabelach A, B, C). Dodatkowo, jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 160 słów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych.

14. Czy w wypowiedzi pisemnej skróty typu don't liczone są jako jedno, czy jako dwa słowa?

Skróty typu *don't* traktowane są jako jedno słowo. Zasadniczo wszystko, co znajduje się między dwoma spacjami, traktowane jest jako jedno słowo.

15. Jak w związku z obniżeniem poziomu zmieniają się konkretne zadania w arkuszu?

Typy zadań w arkuszu nie ulegają zmianie. Obniża się natomiast nieco ich poziom trudności, co wynika z obniżenia ogólnego poziomu kompetencji językowej o ½ poziomu w skali ESOKJ.

16. Czy po zmianach w poziomie rozszerzonym będzie mniej zadań otwartych? Czy zmieniły się zasady oceniania takich zadań (na np. bardziej łagodne)?

Nie, formuła egzaminu nie zmienia się ani na poziomie podstawowym, ani na rozszerzonym. Zadania otwarte na maturze rozszerzonej to zadania na znajomość środków językowych i wypowiedź pisemna. Zadania na środki językowe nie będą oceniane łagodniej, ale nie wystąpią w nich konstrukcje usunięte z wymagań egzaminacyjnych w 2021 roku (szczegóły w odpowiedzi na pytanie nr 6). Zmiany w ocenianiu wypowiedzi pisemnych opisaliśmy w odpowiedzi na pytanie nr 11.

17. Czy obniżone wymagania mają wpływ tylko na zadanie 9 (transformacje) w poziomie rozszerzonym?

Nie, obniżone wymagania mają wpływ na całość egzaminu. Na poziomie rozszerzonym zadania na rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych (1–6) będą na poziomie B2, a nie B2+. Zadania na znajomość środków językowych (7–9) oparte będą na okrojonym zakresie leksyki i gramatyki (szczegóły w odpowiedzi na pytania nr 6 i 8), ale oceniane są tak samo jak wcześniej. Zadanie 9 na egzaminie rozszerzonym nie musi mieć formy transformacji – mogą pojawić się także częściowe tłumaczenia lub gramatykalizacja. O wymaganiach dotyczących wypowiedzi pisemnych (zadanie 10 na egzaminie) napisaliśmy w odpowiedzi na pytanie nr 11.

18. Czy zaszła zmiana w formacie i rodzajach zadań maturalnych? Czy któreś zadanie zostało usunięte z arkusza?

Nie, format i rodzaje zadań pozostają bez zmian. Żadne zadanie nie zostało usunięte z arkusza.

19. Czy potrzebne są nowe uprawnienia do sprawdzania zmienionej formy egzaminu?

Nie, **nauczyciele nie potrzebują nowych uprawnień**, aby móc sprawdzać egzamin maturalny w 2021 roku.

20. Jakie zmiany zaszły w maturze dwujęzycznej 2021?

W tym roku oczekiwany średni poziom biegłości językowej (w skali ESOKJ) na poziomie dwujęzycznym to **B2+, jeśli chodzi o produkcję** (czyli zadania otwarte i ew. egzamin ustny), oraz **C1 w zakresie rozumienia wypowiedzi** (czyli zadania zamknięte)

Zakres tematów leksykalnych i umiejętności pozostają bez zmian. Natomiast jeśli chodzi o gramatykę, to określa ją *Aneks do Informatora maturalnego* CKE, str. 25–29.

W stosunku do dotychczasowych wymagań usunięto:

- zdania w mowie zależnej niewymagające zmiany czasów
- zdania warunkowe z inwersją typu *Had I known*...
- formy emfatyczne typu *You do look nice today.*

Formuła egzaminu ani kryteria oceniania zadań otwartych nie uległy zmianie, oprócz tego, że wymagania dotyczące zakresu środków językowych w pracy pisemnej są obniżone do poziomu B2+.

21. Czy w 2021 roku zmieni się czas trwania egzaminu?

Czas trwania egzaminu maturalnego pozostaje bez zmian. Egzamin na poziomie podstawowym będzie trwał 120 minut, a egzamin na poziomie rozszerzonym 150 minut. Egzamin na poziomie dwujęzycznym będzie trwał 180 minut.

22. Ile punktów można zdobyć na egzaminie maturalnym w 2021 roku (zadania zamknięte vs zadania otwarte)?

Osoby zdające egzamin na poziomie podstawowym mogą zdobyć w sumie **50 punktów**: 40 punktów za zadania zamknięte + 10 punktów za wypowiedź pisemną (jedyne zadanie otwarte na poziomie podstawowym).

Osoby zdające egzamin na poziomie rozszerzonym również mogą zdobyć **50 punktów**, ale w podziale: 29 punktów za zadania zamknięte oraz 21 punktów za zadania otwarte (w tym 8 punktów za znajomość środków językowych i 13 punktów za wypowiedź pisemną).

23. Czy zmienia się kwalifikacja błędów językowych, czyli przy jakiej ilości/jakości błędów uczeń dostanie maksymalną liczbę punktów za poprawność językową?

Kwalifikacja błędów językowych nie uległa zmianie.

Nie ma konkretnej liczby bądź procentu błędów, które determinowałyby to, ile punktów uczeń dostaje. Jest tak z kilku powodów. Po pierwsze dlatego, że jeśli uczeń popełnia ten sam błąd kilka razy, to tak naprawdę nie zna tylko jednej struktury i jego język jest bardziej poprawny niż umiejętności kogoś, kto za każdym razem popełnia inny błąd. Po drugie, ponieważ podstawową funkcją języka jest komunikacja, ważne jest, by odróżnić błędy zakłócające komunikację od tych, które na nią nie wpływają. Jeśli uczeń napisze np. *he have gone* zamiast *he has gone*, to przekaz jest wciąż jasny dla czytającego. Jeśli jednak napisze *Tomorrow I went…*, to jest niejasne, czy idzie jutro, czy poszedł wczoraj, i komunikacja zakłócona jest w znaczącym stopniu. Dlatego też ten drugi błąd uznaje się za dużo poważniejszy.

24. Do kiedy można zmienić deklarację przystąpienia do egzaminu maturalnego?

Termin zmiany deklaracji upłynął 9 lutego 2021 roku.

25. Czy MEN ogłosił już terminy egzaminów (główny, dodatkowy, poprawkowy)? Jakie one będą?

Tak, terminy zostały ogłoszone i są następujące:

6 maja 2021 (godzina 9:00) – egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie podstawowym
7 maja 2021 (godzina 9:00) – egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym
7 maja 2021 (godzina 9:00) – egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym
19–21 maja – część ustna egzaminu maturalnego

Egzamin maturalny z języka angielskiego w terminie dodatkowym będzie przeprowadzony:

7 czerwca 2021 (godzina 9:00) – egzamin na poziomie podstawowym
8 czerwca (godzina 14:00) – egzamin na poziomie rozszerzonym oraz dwujęzycznym
7–8 czerwca – część ustna egzaminu maturalnego

Egzamin maturalny w terminie poprawkowym będzie przeprowadzony 24 sierpnia 2021 roku. Natomiast nie będzie przeprowadzana w terminie poprawkowym część ustna egzaminu maturalnego.

Pełne informacje na temat terminów są dostępne w opublikowanym przez CKE Harmonogramie egzaminów.